

Pomiar pulsu przedsiębiorstw

Badanie COVID-19 Business Pulse Survey
(COV-BPS) - Polska

5 kanałów wpływu szoków wywołanych przez COVID-19

Szoki wywołane COVID-19 oddziałują wieloma kanałami, jednak ich siła i to, które podmioty będą najbardziej dotknięte, są trudne do przewidzenia:

Efekty lockdownu

Zdrowie publiczne wymaga zamknięcia biznesów innych niż niezbędne

Tymczasowy szok, dotyczący firmy inne niż kluczowe (niezbędne), np. **handel detaliczny, hotele/restauracje** (turystyka) i **usługi świadczone osobiście**.

Szok podażowy

Spadek podaży pracy, materiałów i produktów pośrednich, zaburzenia łańcuchów wartości

Dotyka np. firm **zależnych od importu**.

Szok finansowy

Możliwość dalszego finansowania pogarsza się

Pogorszenie się dostępności kredytu podczas wzrostu popytu pogarsza dostęp do finansowania.

Szok popytowy

Pogorszenie koniunktury zmniejsza popyt w kraju i zagranicą

Szok dotyczący wszystkich, a zwłaszcza firmy produkujące **dobra trwałe** i te **opierające się na eksporcie** (przemysł i usługi, np. turystyka).

Niepewność

Niepewność zmniejsza inwestycje i innowacje.

1394 firmy wzięły udział w pierwszej fali badania BPS w Polsce

- **Ramy czasowe:** badanie przeprowadzono między 25 maja a 1 lipca 2020;
 - Znaczna część pytań dotyczyła okresu 30 dni przed badaniem, a zatem badanie objęło głównie okres od 26 kwietnia do 30 czerwca.
- **Próba:** w badaniu wzięło udział 1394 firm: 1005 w CATI i 389 w CAWI;
 - W badaniu uczestniczyły firmy mikro, małe i średnie, nierolnicze;
 - Badanie CAWI zostało przeprowadzone we współpracy z **Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)**, a CATI zostało wdrożone przez **CEM**.
- Próbę przeważono, a zatem **wyniki zagregowane są bardzo bliskie wynikom dla firm mikro**, które dominują w populacji firm w Polsce; wyniki w podziale na wielkość i sektor również zostały zaprezentowane.
- Druga fala badania rozpocznie się pod koniec sierpnia, a trzecia fala pod koniec listopada. Badaniu zostaną poddane te same firmy (struktura panelowa), co pozwoli na **obserwację dynamiki zmian**.

Badanie obejmuje sytuację firm od 26 kwietnia do 30 czerwca, a zatem w okresie przejścia z lockdownu do właściwie otwartej gospodarki

- **15 kwietnia:**

- Centra handlowe, sklepy odzieżowe, hotele, salony usługowe (fryzjerskie itp.) pozostają zamknięte;
- Ograniczenia liczby osób przebywających w sklepie;
- Usługi gastronomiczne działają jedynie w trybie dowozu;
- Szkoły, przedszkola i żłobki są zamknięte;

- **4 maja:**

- Otwarcie sklepów w centrach handlowych oraz galeriach z zachowaniem restrykcji;
- Organizacja opieki nad dziećmi w żłobkach i przedszkolach w małych grupach;

- **18 maja:**

- Otwarcie salonów fryzjerskich oraz kosmetycznych i restauracji z zachowaniem restrykcji;

- **6 czerwca:**

- Otwarcie kin, teatrów, klubów fitness i innych obiektów sportowych;
- Przyzwolenie na organizację wesel;

- **15 czerwca:**

- Otwarcie granic, zniesienie obowiązku odbywania kwarantanny po wjeździe do Polski.

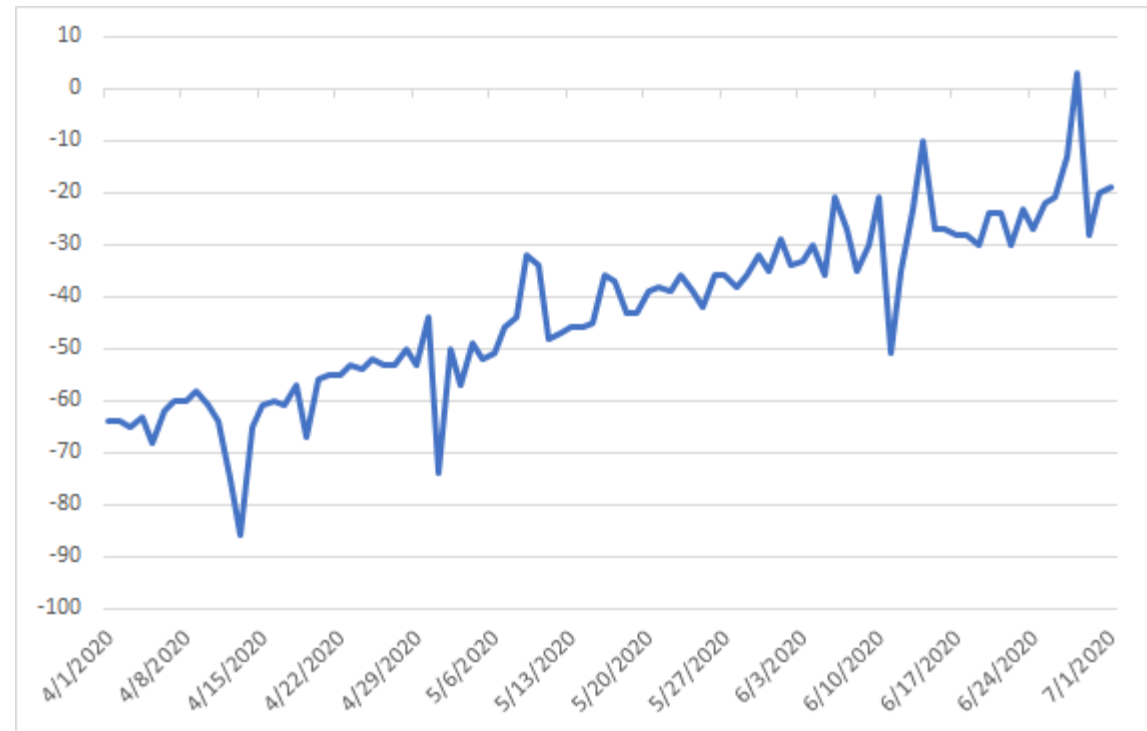
LOCKDOWN
OTWARCIE

Mobilność populacji w czasie badania (Google COVID-19 Community Mobility Reports)

Okres który obejmuje badanie to czas stopniowego otwierania gospodarki. Dane Google potwierdzają dynamiczne zmiany mobilności w tym okresie: pod koniec kwietnia mobilność była o ponad 50% niższa niż okresie bazowym w styczniu i lutym, podczas gdy w czwartym tygodniu czerwca mobilność była wyższa niż w okresie bazowym .

Jednakże, w okresie od pierwszego kwietnia do pierwszego lipca średnio mobilność była niższa o 43% niż w okresie bazowym.

Trendy mobilności dla przystanków metra, autobusów, stacji kolejowych i podobnych miejsc.

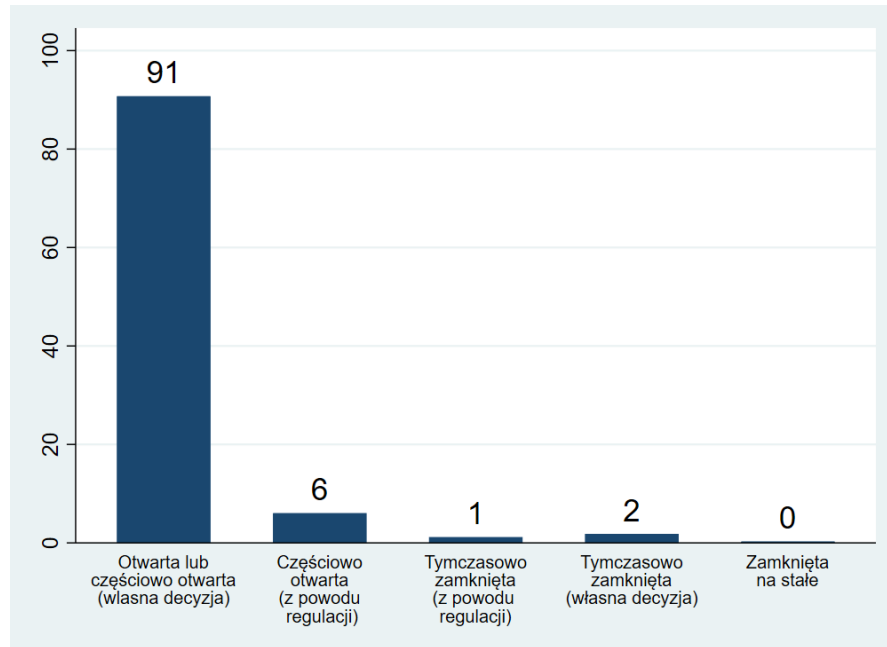

Źródło: Google COVID-19 Community Mobility Reports.

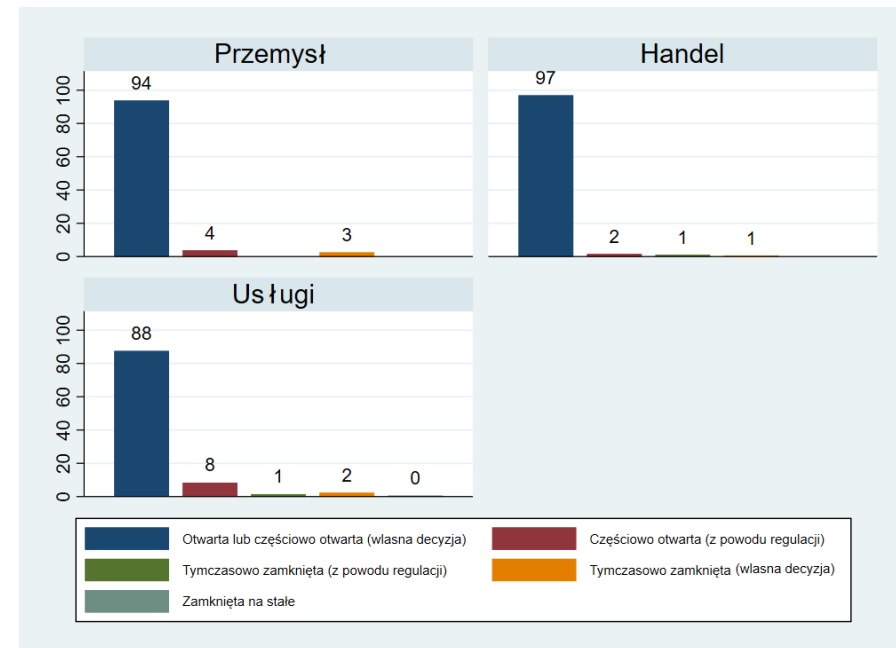
Uwaga: okres bazowy jest wartością medianową dla danego dnia tygodnia w okresie 5 tygodni od 3 stycznia do 6 lutego 2020 roku.

3% przedsiębiorstw było tymczasowo zamkniętych, a 6% częściowo otwartych. Najbardziej dotknięty przez pandemię był sektor usług

W momencie badania **91% przedsiębiorstw było otwartych lub częściowo otwartych (z własnego wyboru)**, tylko 6% częściowo otwartych z powodu regulacji, a 3% przedsiębiorstw było tymczasowo zamkniętych.

Największy udział firm podatnych na szoki (czyli częściowo otwartych z powodu regulacji lub tymczasowo zamkniętych) został odnotowany w sektorze usług.

Uwaga: Na podstawie 1394 wywiadów telefonicznych i internetowych, przeprowadzonych między 25 maja a 1 lipca w Polsce. Badanie obejmuje firmy spoza sektora rolniczego, zatrudniające od 1 do 249 pracowników.

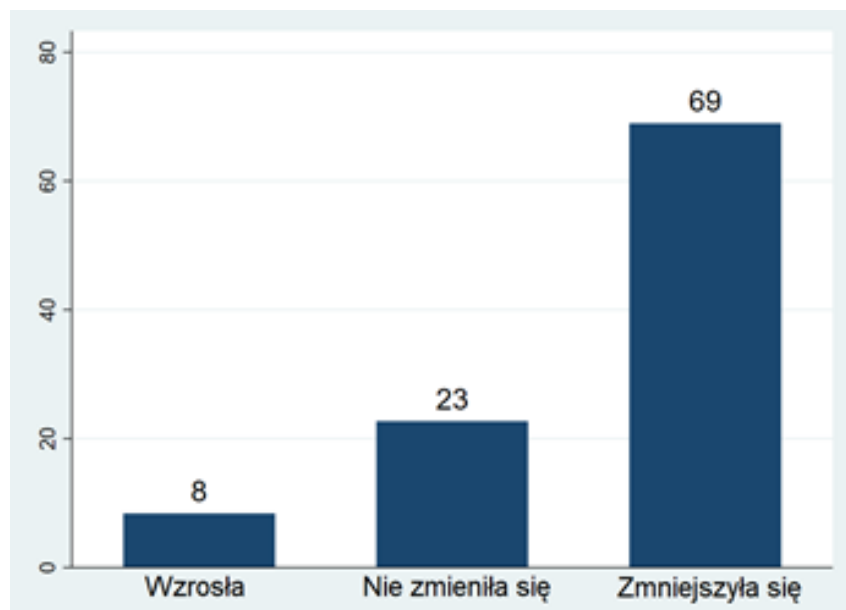
Przynajmniej 9% pracowników było zatrudnionych w firmach podatnych na szoki związane z COVID-19

Odsetek stanowisk pracy w firmach dotkniętych pandemią

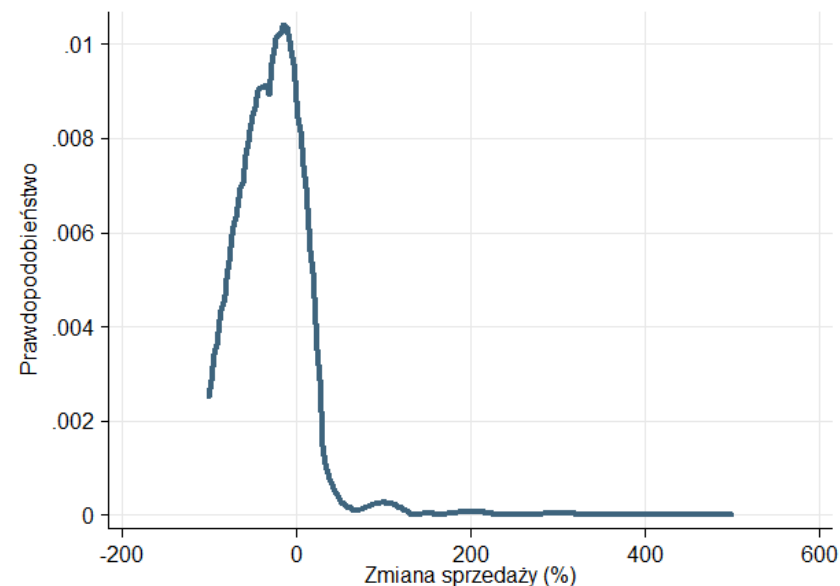
	Otwarta lub częściowo otwarta (z własnej decyzji firmy)	Częściowo otwarta (z powodu regulacji władz)	Tymczasowo zamknięta (regulacje władz)	Tymczasowo zamknięta (własną decyzją)	Zamknięta na stałe*	Wrażliwa na szok (częściowo otwarta z powodu regulacji + tymczasowo zamknięta)
Całkowicie	91%	5%	1%	3%	0%	9%
Mikro (1)	82%	9%	1%	8%	0%	18%
Mikro (2-9)	92%	5%	1%	2%	0%	8%
Mała (10-49)	96%	4%	0%	0%	0%	4%
Średnia (50-249)	98%	2%	0%	0%	0%	2%
Przemysł	95%	4%	0%	0%	0%	5%
Handel	98%	1%	0%	1%	0%	2%
Usługi	84%	8%	2%	6%	0%	15%
Młoda (0-4)	92%	5%	3%	0%	0%	8%
Średni wiek (5-14)	83%	5%	2%	10%	0%	17%
Dojrzała (15+)	94%	5%	0%	0%	0%	6%
Eksporter	99%	1%	0%	0%	0%	1%
Nie-eksporter	88%	7%	1%	4%	0%	12%

Wpływ pandemii na **SPRZEDAŻ** był znaczący i powszechny

69% przedsiębiorstw doświadczyło spadku sprzedaży w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem względem analogicznego okresu w 2019 roku.

Średni spadek sprzedaży wyniósł 30% w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem względem analogicznego okresu w 2019 roku. Medianowa zmiana sprzedaży wyniosła -30%.

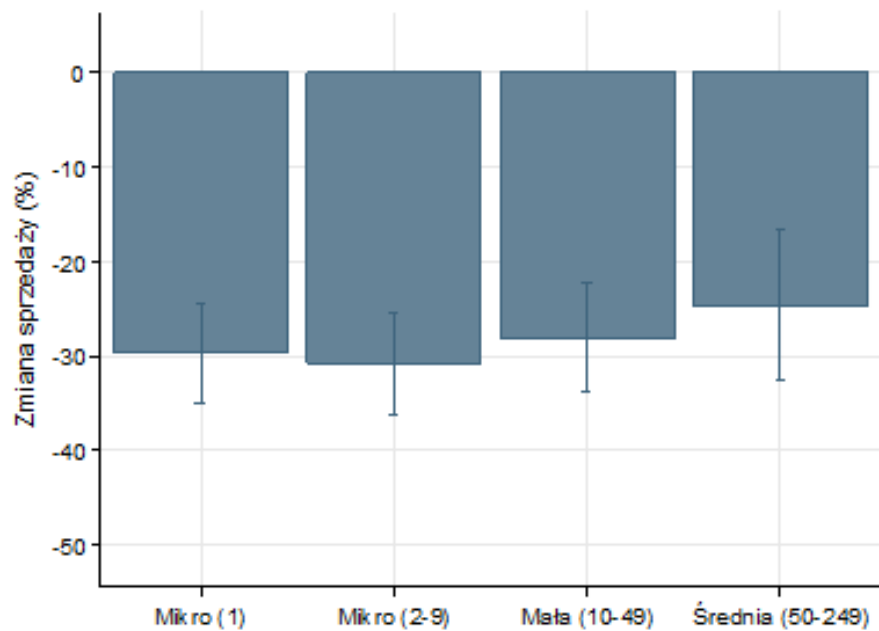

Średnia zmiana	25 percentyl	Mediana	75 percentyl
-30	-50	-30	0

Różnice w spadku sprzedaży pomiędzy różnymi firmami nie są statystycznie istotne.

Im mniejsza firma, tym spadek sprzedaży wydaje się relatywnie większy. Różnice nie są jednak statystycznie istotne.

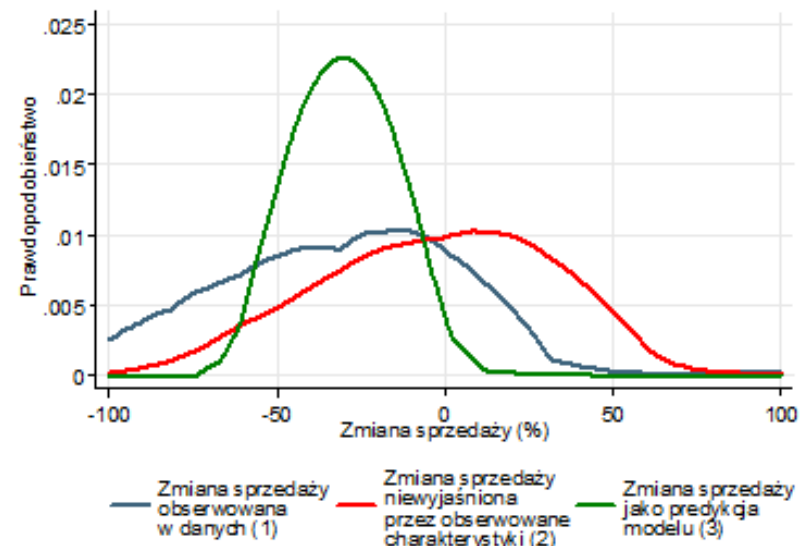
Estymowany wpływ wielkości na zmianę sprzedaży, 95% przedział ufności

Szok związany z COVID-19 dotyka podobne firmy w różny sposób:

Model oparty tylko na możliwych do zaobserwowania charakterystykach firm wyjaśnia jedynie niewielką część wariacji obserwowanej w zmianie sprzedaży.

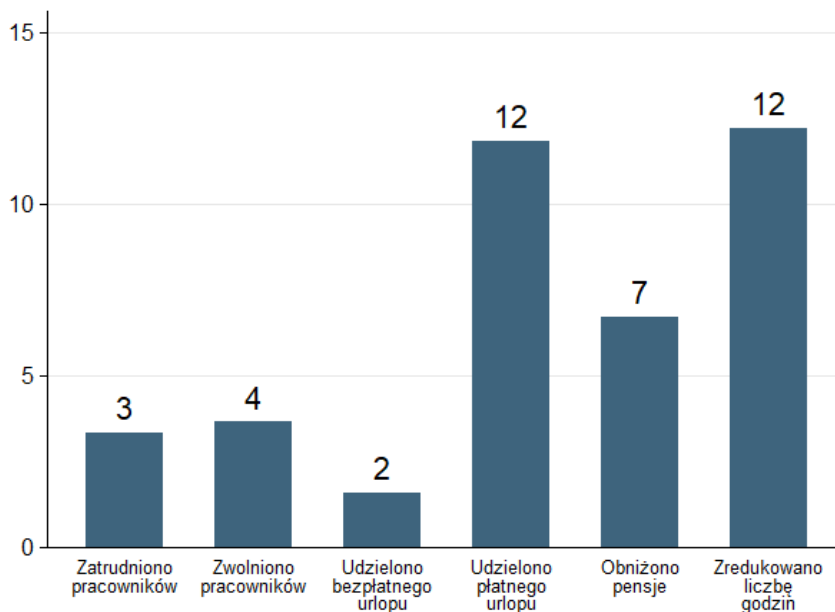
Rozkład zmian sprzedaży wyjaśniony przez zaobserwowane charakterystyki firm

Dostosowania w zakresie zatrudnienia dotyczyły najczęściej redukcji godzin pracy, udzielania urlopu lub obniżki pensji

- Odpowiedź na szok w zakresie zatrudnieniem była zdominowana przez redukcję liczby godzin pracy oraz udzielanie płatnego urlopu.
- Więcej firm dokonało dostosowań w zakresie zatrudnienia w maju niż w czerwcu.

Dostosowania w zakresie zatrudnienia
(odsetek firm; z wykluczeniem firm zamkniętych na stałe)

- Pomędzy sektorami występują statystycznie istotne różnice w rodzajach dostosowań w zakresie zatrudnienia.
 - Najpopularniejszym dostosowaniem ze strony firm usługowych było zmniejszenie liczby godzin pracy, firm handlowych – udzielanie płatnego urlopu, natomiast przemysłowych – obniżka pensji.
 - Pracownicy zatrudnieni w przemyśle są również grupą najbardziej dotkniętą przez dostosowania.

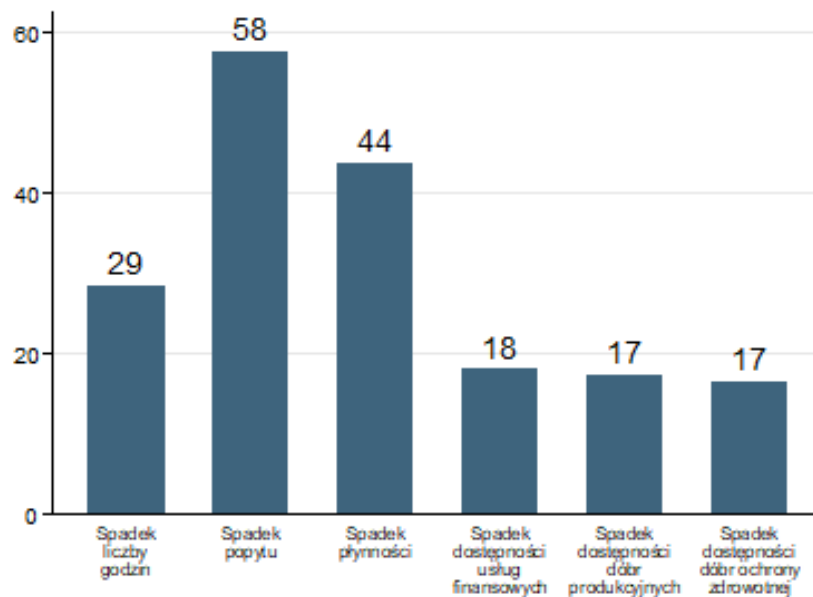
Szacowany odsetek pracowników dotkniętych przez dostosowania zatrudnienia (% pracowników)

Charakterystyki	Firmy otwarte lub tymczasowo zamknięte					
	Pracownicy zatrudnieni	Pracownicy zwolnieni	Pracownicy, którym udzielono bezpłatnego urlopu	Pracownicy, którym udzielono płatnego urlopu	Pracownicy, którym obniżono pensje	Pracownicy, którym zmniejszono l. godzin pracy
Razem	2%	2%	1%	12%	18%	19%
Przemysł	2%	1%	1%	14%	39%	28%
Handel	2%	2%	1%	17%	9%	14%
Usługi	2%	3%	1%	9%	10%	17%

Większość firm odczuła niekorzystny wpływ szoku popytowego

- 73% firm odczuło przynajmniej jeden z kanałów wpływu szoku.
- Większość firm doświadczyła spadku popytu.
- Kanały wpływu pandemii w niewielkim stopniu zależą od charakterystyk. Obserwowalne korelacje są różne dla różnych kanałów:
 - Firmy mikro (2-9) i małe były częściej dotknięte spadkiem popytu.
 - Firmy eksportujące raportowały spadek płynności częściej niż nieeksportujące.

Odsetek firm doświadczających danego szoku (dane zagregowane)

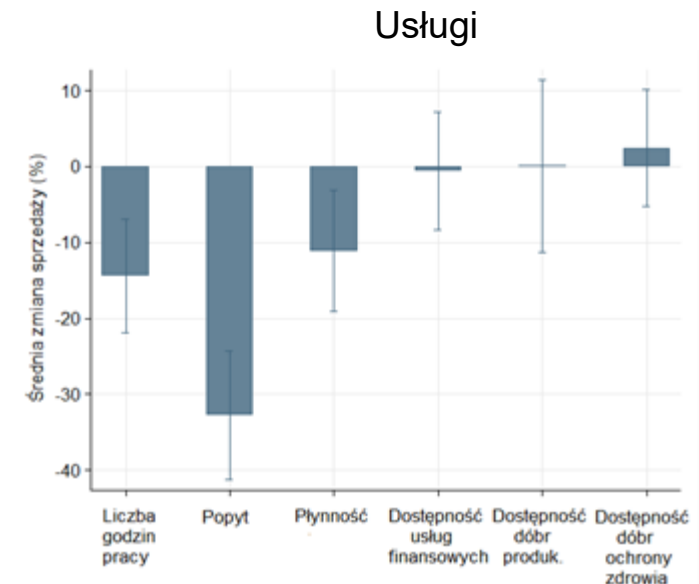
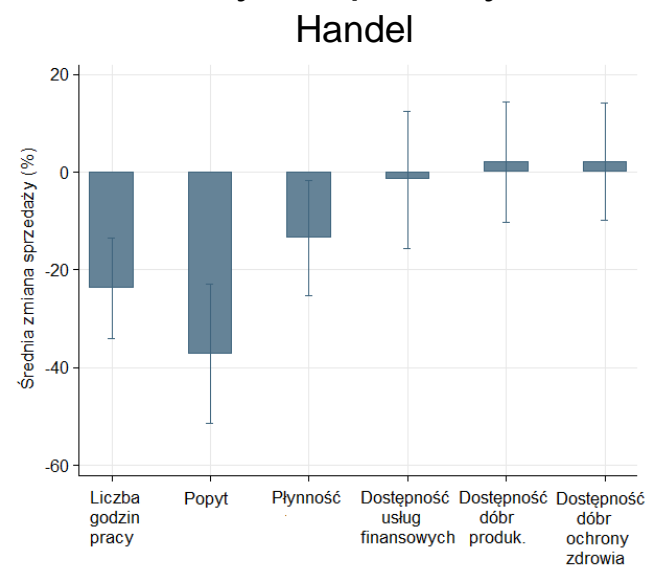
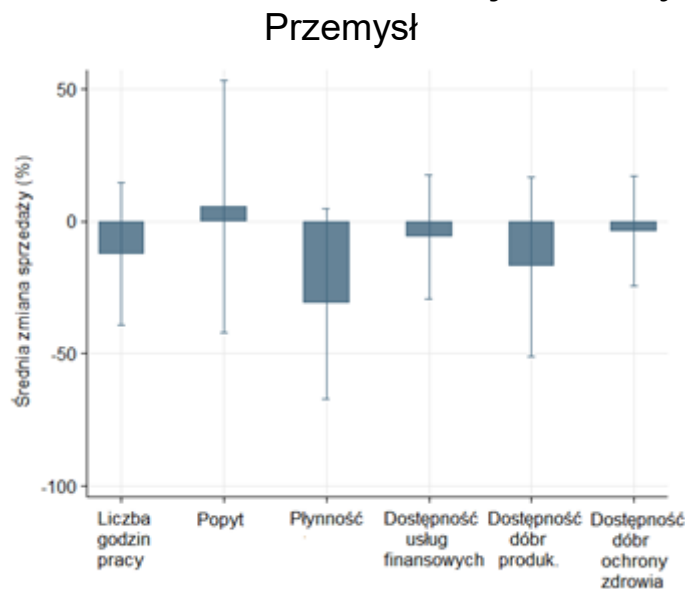
Podsumowanie statystycznie istotnych korelacji pomiędzy charakterystykami firm a szokami związanymi z COVID-19

	Spadek łącznej liczby godzin pracy	Spadek popytu	Spadek płynności	Spadek dostępności typowych usług finansowych	Spadek dostępności środków ochrony osobistej	Spadek dostępności surowców, materiałów do produkcji etc.
Wielkość		+ Mikro (2-9) + Mała				
Sektor					+ Handel + Usługi	- Usługi
Wiek				+ Średni wiek		
Eksporter			- Tak			

Pandemia wydaje się mieć zróżnicowany wpływ na sektory pod względem znaczenia różnych kanałów

Wyniki korelacji pomiędzy sektorami i badanymi kanałami wpływu szoków:

- Dochody firm usługowych i handlowych zostały szczególnie dotknięte przez zmniejszenie liczby godzin pracy, popytu oraz płynności.
- Mniejsza dostępność typowych usług finansowych, półproduktów oraz środków ochrony osobistej (typu np. maski) nie była statystycznie istotna w przypadku żadnego sektora.
- Żaden z szoków nie jest statystycznie istotny dla przemysłu.

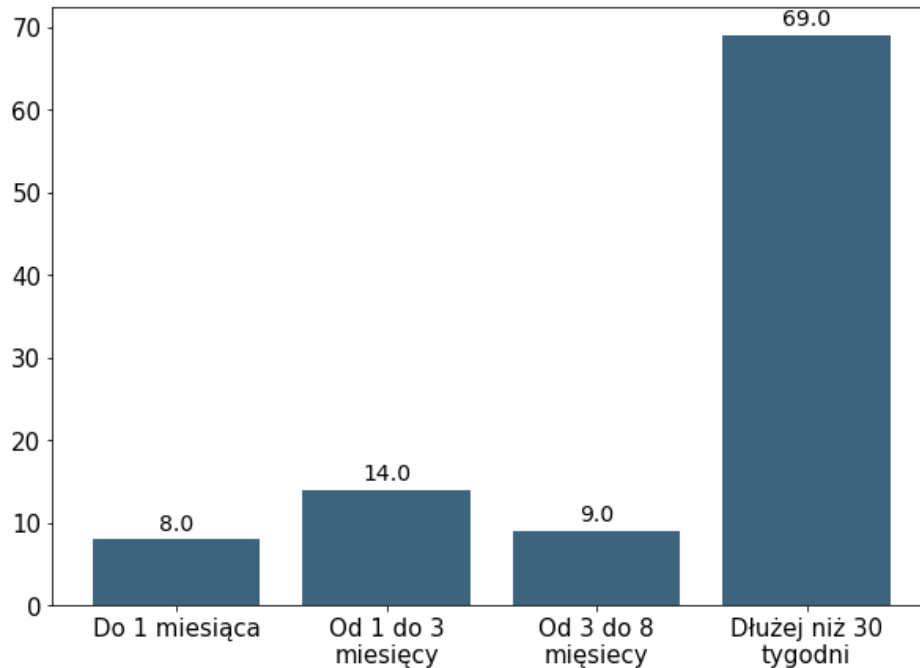

Współczynniki z regresji, gdzie zmienną objaśnianą jest procentowa zmiana sprzedaży, a zmiennymi objaśniającymi zmienne binarne oznaczające wystąpienie każdego z szoków. Każda z regresji uwzględnia tylko firmy z danego sektora.

22% firm wskazało, że będzie w stanie działać co najwyżej 3 miesiące jeśli koniunktura gospodarcza się nie polepszy

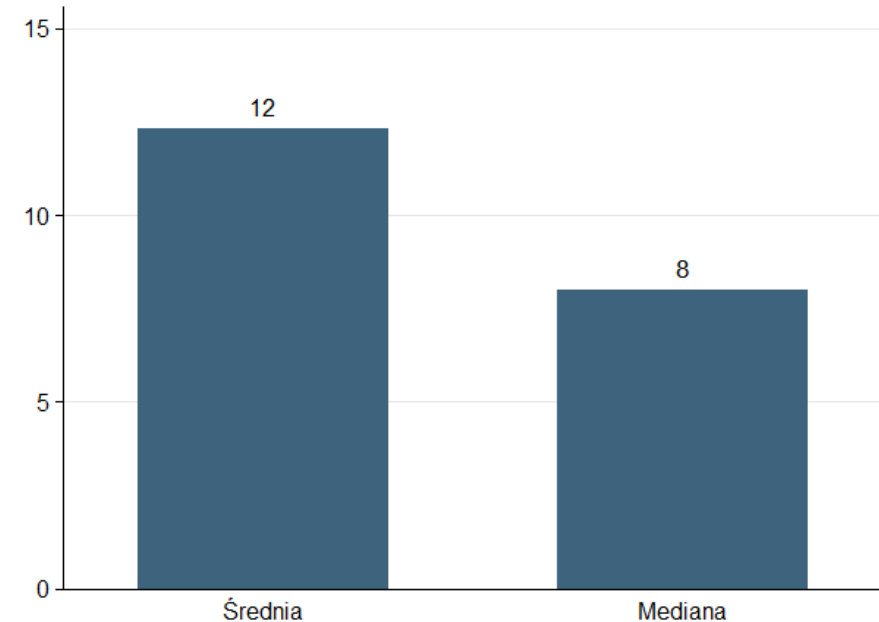
22% przedsiębiorstw zaraportowało, że będzie w stanie działać mniej niż kwartał, o ile koniunktura gospodarcza się nie polepszy.

Czas, przez który firmy mogą nadal działać w obecnej sytuacji rynkowej (odsetek firm)

Medianowa firma określiła swoją zdolność do pokrywania kosztów w oparciu o posiadaną gotówkę na 8 tygodni.

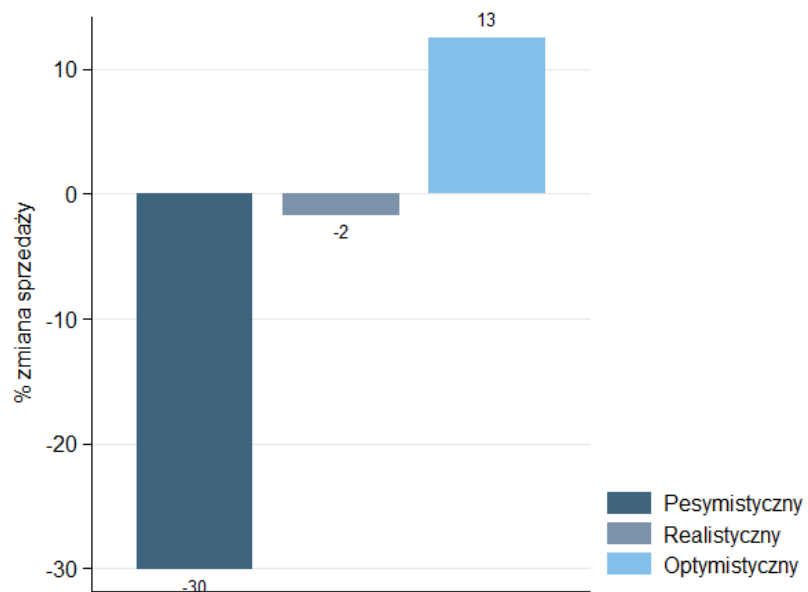
Liczba tygodni, podczas których firma może pokrywać koszty w oparciu o posiadaną gotówkę

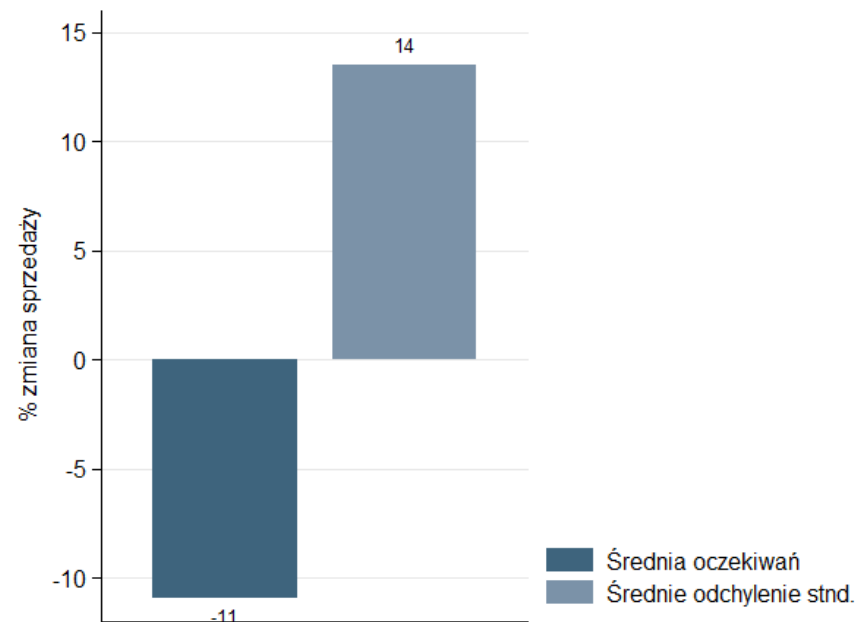
Przedsiębiorstwa prognozują spadek sprzedaży wynoszący 11% w kolejnych 3 miesiącach

Średnio, firmy oczekiwały w kolejnych 3 miesiącach spadku sprzedaży o **11%** w porównaniu z analogicznym okresem w ubiegłym roku; jednakże rozbieżność oczekiwań w zależności od scenariusza była duża.

Oczekiwania dynamiki średniej zmiany sprzedaży przez następne 3 miesiące w zależności od scenariusza

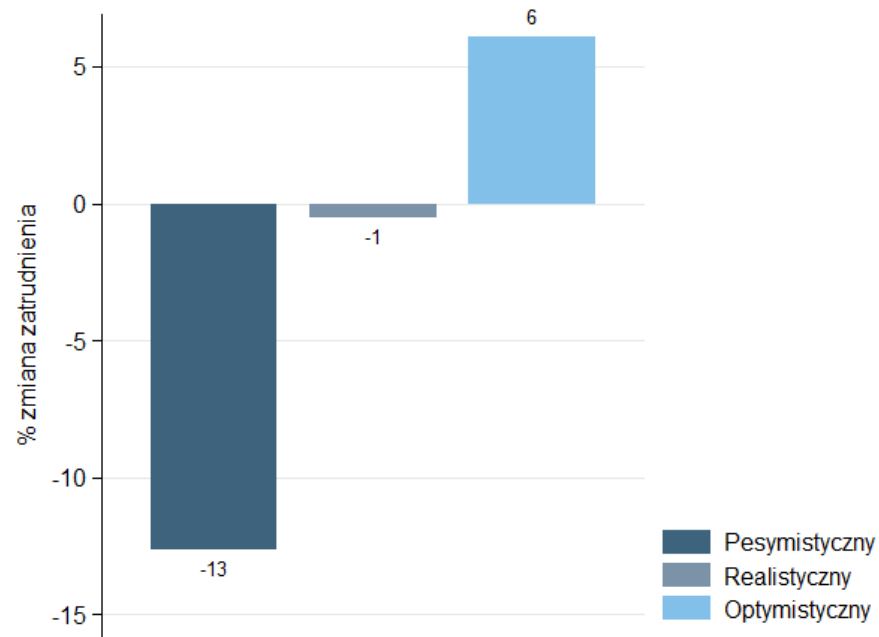
Oczekiwania i niepewność dotycząca zmian sprzedaży przez następne 3 miesiące

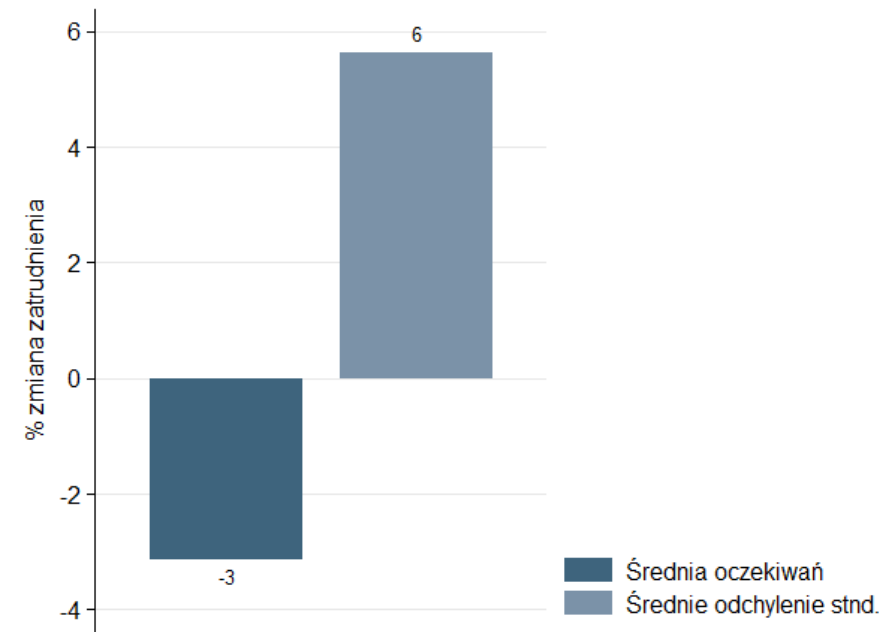
Przedsiębiorstwa prognozują spadek zatrudnienia wynoszący 3% w kolejnych 3 miesiącach

Oczekiwany spadek zatrudnienia w okresie 3 miesięcy po przeprowadzeniu badania wynosi **3%**. Niepewność dotycząca zmian w zatrudnieniu była dwukrotnie mniejsza niż w przypadku sprzedaży.

Średnia zmiana zatrudnienia oczekiwana przez następne 3 miesiące w zależności od scenariusza

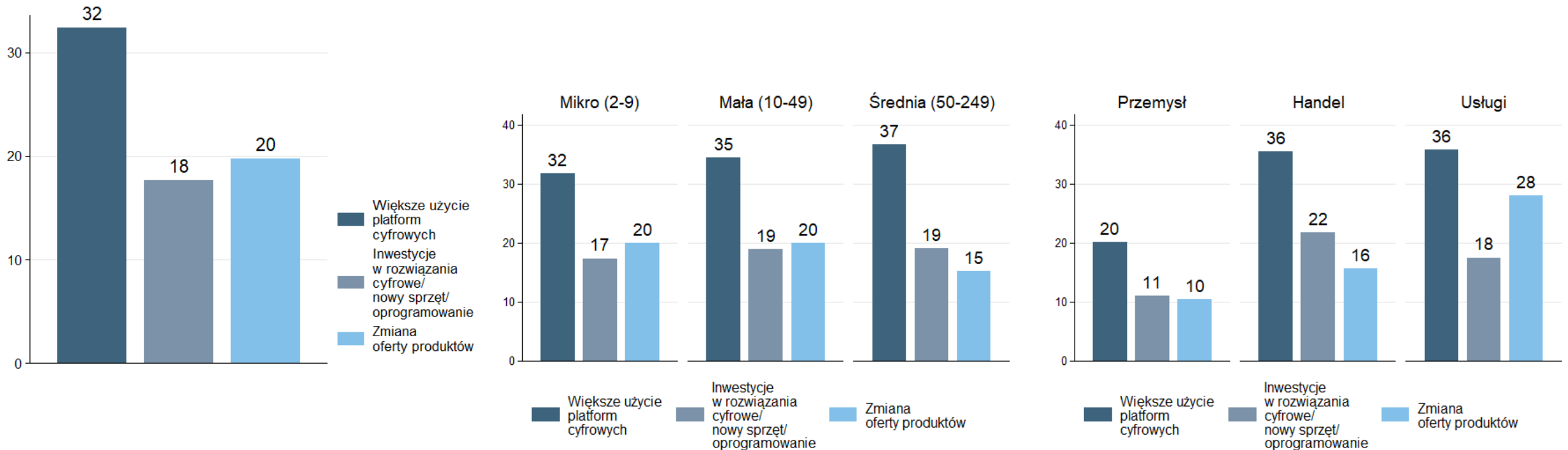

Oczekiwania i niepewność dotycząca zmian zatrudnienia przez następne 3 miesiące

Jedna trzecia firm wykorzystwała platformy cyfrowe, aby przeciwdziałać szokom związanym z COVID-19

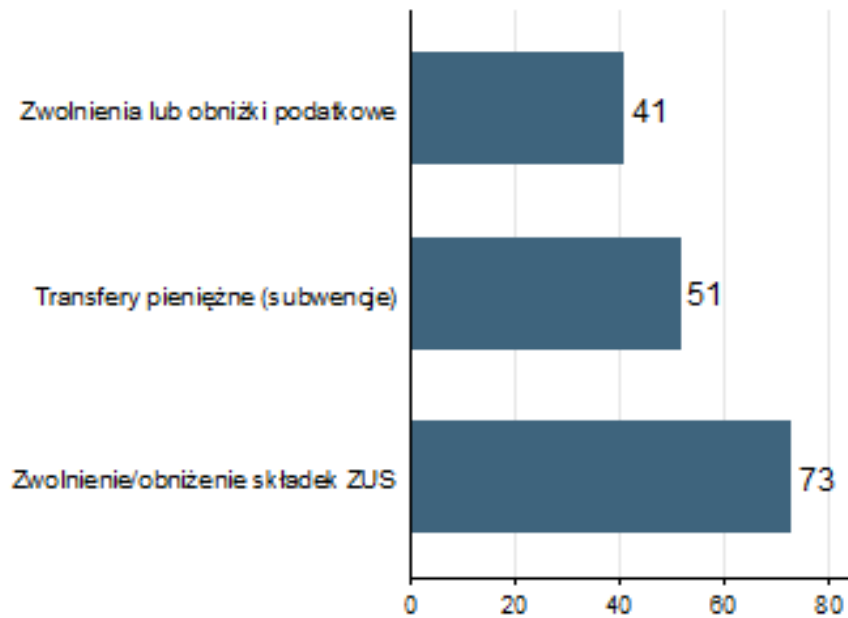
- **32% firm zaczęło używać lub zwiększyło użycie platform cyfrowych.**
- Odsetek małych i średnich firm, które zaczęły używać bądź zwiększyły użycie platform cyfrowych oraz zainwestowały w rozwiązania cyfrowe w odpowiedzi na COVID-19, jest istotnie wyższy niż wśród firm mikro.
- Firmy handlowe i usługowe raportowały częściej zwiększone użycie platform cyfrowych w porównaniu z firmami przemysłowymi.

Obniżenia lub zwolnienia ze składek ZUS zostały określone jako najbardziej potrzebne wsparcie publiczne

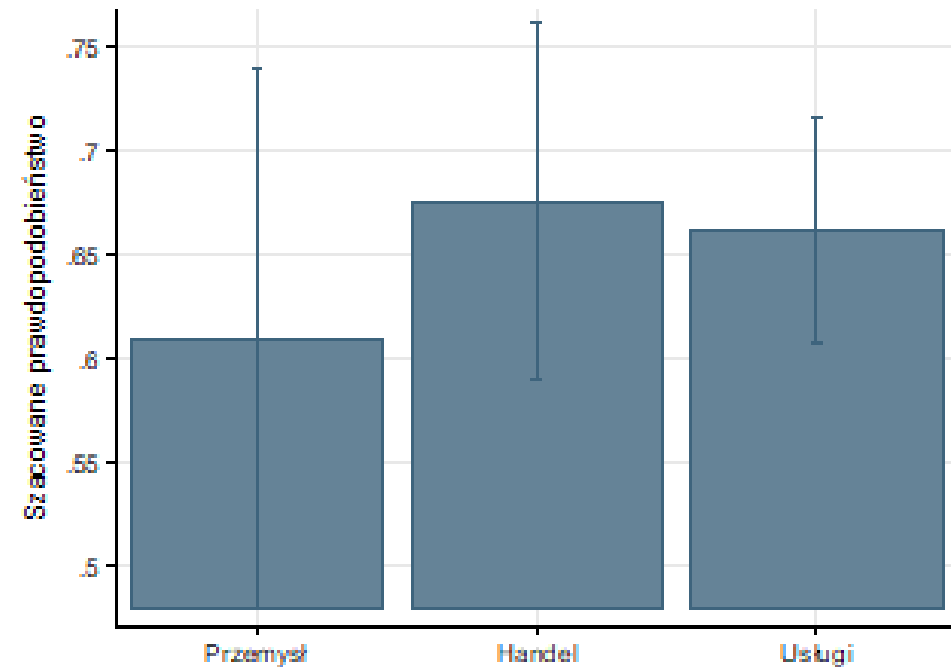
Obniżenia lub zwolnienia ze składek ZUS są powszechnie określane jako najbardziej potrzebne wsparcie publiczne.

Trzy najbardziej pożądane rodzaje wsparcia podczas pandemii COVID-19 raportowane przez firmy (% firm)

Transfery pieniężne należy rozumieć jako subwencję Polskiego Funduszu Rozwoju lub umarzalną pożyczkę.

Wpływ sektora na prawdopodobieństwo uznania zwolnień/obniżek składek ZUS jako najbardziej potrzebnej formy wsparcia, przedział ufności 95%

Małe i średnie firmy wyrażały potrzebę dostępu do nowego kredytu

- Małe i średnie firmy – w porównaniu z firmami mikro – częściej wyrażały potrzebę dostępu do nowego kredytu.
- Firmy starsze niż 4 lata – w porównaniu do firm młodych – znacznie częściej uznawały za istotne dostęp do nowego kredytu i odroczenie płatności podatków.

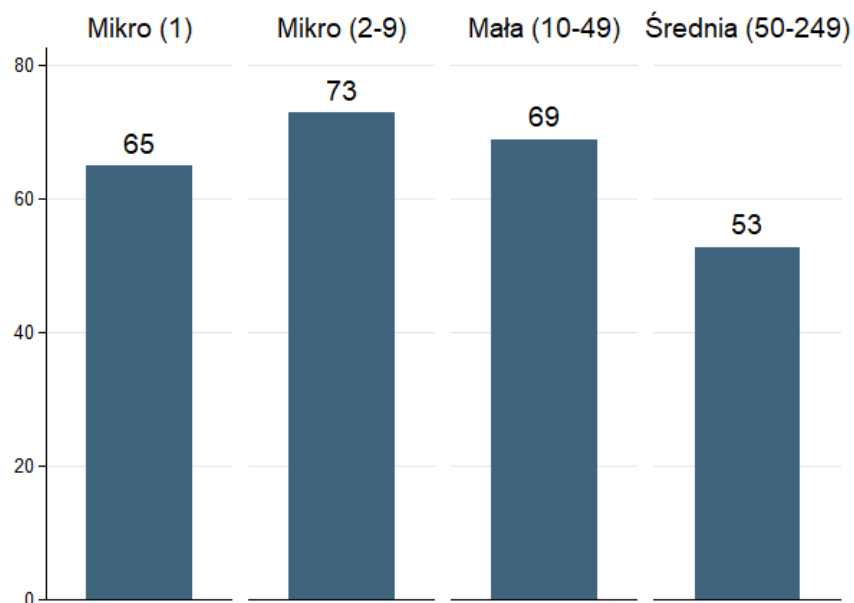
Statystycznie istotne korelacje między charakterystykami firm, a najbardziej pożądanymi formami wsparcia

	Transfery pieniężne	Odroczenie spłaty pożyczki	Dostęp do nowego kredytu	Zwolnienie/obniżenie podatków	Odroczenie płatności podatków	Zwolnienie/obniżenie składek ZUS	Odroczenie składek ZUS	Dopłaty do wynagrodzeń
Wielkość	(+) Mała (+) Średnia		(+) Mała (+) Średnia			(+) Mikro (2-9) (+) Średnia		(+) Mikro (2-9) (+) Mała (+) Średnia
Sektor				(+) Handel				
Eksporter			(-) Tak					
Wiek	(-) Dojrzała		(+) Średni wiek (+) Dojrzała		(+) Średni wiek (+) Dojrzała			

Dwie trzecie firm otrzymało już wsparcie publiczne

- Wsparcie publiczne dotarło do tej pory do około dwóch trzecich firm w Polsce.
- Najczęstszym powodem nieotrzymania pomocy publicznej przez przedsiębiorstwa było niekwalifikowanie się do wsparcia.
- 61% beneficjentów wsparcia publicznego przyznano **zwolnienie/obniżenie składek ZUS**, 56% otrzymało **transfer pieniężny*** a 9% **dopłaty do wynagrodzeń**.

Odsetek firm, które raportują otrzymanie pomocy publicznej w odpowiedzi na pandemię COVID-19

Powody nieotrzymania pomocy publicznej (odsetek firm)

Załącznik

Struktura badania COV-Business Pulse Survey

- Kluczowe **charakterystyki** firmy
 - **Wymiary różnorodności**
- **Wielkość wpływu**
 - Rozróżnienie kanałów
- Oszacowanie szoku związanego z **niepewnością**
- Polityka informacyjna umożliwiająca działanie
 - Zaobserwowane potrzeby
 - Dostęp do programów rządowych
- Odpowiedzi firm i dostosowania
- Otwarta struktura modułowa
 - Turystyka, instrumenty medyczne, łańcuchy wartości, cyfryzacja

1. Rozkład respondentów (Użycie Modułu COV0 i COV06)

- Główny sektor działalności i produkt
- Wielkość (pod względem zatrudnienia, dochodu, bazy kapitałowej)
- Integracja handlowa (tj. eksport)
- Inwestycje
- Wiek
- Aspekt płci

2. Jaki jest bieżący wpływ COVID-19 na działalność, zatrudnienie i wyniki firmy?

(Użycie Modułu COV1 i COV2)

- Status (otwarta/zamknięta firma)
- Szok popytowy
- Wpływ na zatrudnienie (zwolnienia, postojowe, redukcja liczby godzin pracy, wynagrodzeń, dodatków)
- Szok podażowy (pracownicy, materiały/produkty pośrednie)
- Szok finansowy
- Ograniczenia związane z płynnością

3. Jakie są przewidywania firm na temat przyszłego wpływu? (Użycie Modułu COV3)

- Oczekiwania związane z przychodami, zatrudnieniem, inwestycjami
- Niepewność

4A. Jak rząd może pomóc firmom? (Użycie Modułu COV4)

4B. Dostęp do programów i przyczyny braku dostępu (Użycie Modułu COV4)

5. Jak firmy dostosowują się do COVID-19? (Użycie Modułu COV5)

- Sprzedaż online, platformy cyfrowe i technologie cyfrowe
- Wdrażanie nowych technologii i innowacje
- Nowe produkty (związane ze zdrowiem)

Próba

Badanie zostało przeprowadzone między 25 maja a 1 lipca, z wykorzystaniem metod CAWI i CATI. W badaniu wzięły udział 1394 firmy: 1005 firm w ankiecie telefonicznej (CATI) oraz 389 w badaniu internetowym (CAWI).
Próbę badawczą stanowiły firmy mikro, małe i średnie z sektorów przemysłu, handlu i usług. Firmy duże (czyli zatrudniające powyżej 249 pracowników) oraz rolnicze zostały wykluczone.

Rozkład firm w próbie końcowej, w podziale na wielkość i sektor

	Przemysł	Handel	Usługi	Razem
Mikro (1)	22	55	177	254
Mikro (2-9)	64	78	159	301
Mała (10-49)	158	122	181	461
Średnia (50-249)	217	73	88	378
Razem	461	328	605	1 394

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych zebranych przez PARP i CEM.